

Medisinsk museum uten odontologi – og de odontologiske gamlinger

Den 10. juni åpnet helseministeren Nasjonalt medisinsk museum på Norsk Teknisk Museum. En 300 kvadratmeter stor utstilling som har fått navnet En sunn sjel i et sunt legeme, og som tar for seg den medisinske vitenskap fra rundt 1850 og frem til i dag. Utstillingen er helt fri for odontologi. Det er det mange som ikke er fornøyd med, og i neste omgang, etter hvert som museet etter planen utvides til 1 000 eller kanskje 1 500 kvadratmeter, er det gode muligheter for at også odontologien kommer med. Når det vil bli bevilget penger til å utvide det medisinske museet er det imidlertid ingen som vet, men på Det odontologiske fakultet i Oslo sitter de odontologiske gamlinger og katalogiserer De odontologiske samlinger, og håper noen av de mer enn 2 000 gjenstandene som finnes i kjellerlokalene der snart skal friste en verdig museumstilværelse.

Vi spør lederen for de syv pensjonistene som møtes til innsats hver torsdag: Hva er det for slags gjenstander dere har samlet her, Jarle Bragelien?

– Det er alt mulig, fra proteser til stort og smått av tannlegeutstyr, og også fotografier. Vi har blant annet 11 stoler fra før 1900 stående her, og også etter hvert en god del fra nyere tid, som er det vi konsentrerer oss mest om å få dokumentert nå. De fineste inventargjenstandene våre er imidlertid for tiden stilt ut på Norsk folke-museum, der det har vært en utstilling siden august 1986. I tillegg står det noe hos Norsk dentaldepot, og jeg vil også nevne at det finnes fine utstillinger i Bergen og Trondheim, i Gamle Bergen og på Sverresborg. Dessuten er Anders Sandvigs tannlegekontor stilt ut på Maihaugen som en del av de Sandvigske samlinger. Det arbeidet jeg med frem til åpningen i 1987, så jeg har litt erfaring med denne typen arbeid, sier styremedlem i De Sandvigske samlinger og sjefen for De odontologiske samlinger i Geitmyrsveien i Oslo, og fortsetter:

– Det store for oss som driver med De

De odontologiske gamlinger (fra venstre): Thor og Torunn Lunde, Jarle Bragelien, Erik Nilsson, Torstein Harbo og Oddvar Rolstad er samlet ved det nyeste utstyret i De odontologiske samlinger; en Ritter Unit D70 med tilbehør, i farge Washington Blue med grå kontrast. Komplet kostet utstyret 64 383 kroner i 1965, og det er nylig donert av tannlege Krogstie på Flisa.

odontologiske samlinger, og det vi ser frem til, er å få plass på Nasjonalt medisinsk museum. Det er det målet vi hele tiden har arbeidet mot.

– Ja, hvor lenge har dere arbeidet med å samle og katalogisere gjenstandene her?

– Mye var samlet før vi begynte samtidig som vi stadig mottar nye ting. Per Seglen hadde gjort en stor innsats med å ta vare på saker og ting, og det vi driver med nå er i all hovedsak katalogisering av alt som finnes her. Per i dag, den 22. mai 2003, har vi katalogisert 1 946 gjenstander. Foreløpig opererer vi bare på papir, men vi har digitale fotografier av alle de katalogiserte gjenstandene. Det vi står overfor nå som primær oppgave, er å få lagt alt inn på data. Men det trenger vi penger til. Vi bør ha to terminaler, for vi

som er litt oppe i årene klarer ikke å sitte fire timer i strekk på dataen. Vi tenker oss derfor en skiftløsning der vi jobber to ganger to timer med dataregistrering. Ellers fortsetter vi vårt katalogiserings- og detektivarbeid. For det er en del blinde gjenstander, som det heter, ting som det mangler informasjon om. Da går vi til gamle salgskataloger og odontologihistoriske skrifter, og får også mye hjelp fra Per Seglens grundige arbeid. Han hadde ført inn vel 700 gjenstander i en katalog og også fotografert de fleste av disse gjenstandene.

– Det er litt av en innsats dere også gjør. Helt gratis. Vet du hvor mange timer det kan være snakk om?

– Da vi begynte her, var det mye rot, lokalet var umalt og skittent og altfor lite,

og alle gjenstandene var støvet ned. De eldste gjenstandene stammer forresten fra et lass som Seglen i siste liten reddet fra utkjøring til Grønmo på 60-tallet. Noen av de tingene daterer seg helt tilbake til 1868, da den første tannlegeforeningen begynte å samle gjenstander til et museum.

Seglen brakte orden i sakene, men etter hvert hopet det seg opp her og ble rot. Vi har utvidet lokalet, pusset opp, malt vegger og tak, vasket og ryddet gulvplass. Vi er syv pensjonister med interesse for histo-

rie som nå kjenner denne samlingen godt, ettersom vi har jobbet med den fra det vi karakteriserte som en skrothaug. Vi er blitt svært gode venner etter hvert som vi har holdt på her i seks og et halvt år. Det er per dato lagt ned 4 382 timer, fordelt på 200 dager. Det vil igjen si at bemanningen har vært 5,5 personer i gjennomsnitt. Det blir litt sykdomsforfall av og til. Vi pleier å si at vi er sårbare og nærtagende. Og ellers mobber vi hverandre så godt vi kan. Selv har jeg lang vei, så det er ikke hver uke jeg

får til å komme, i og med at jeg holder på med ganske mye annet også. Men jeg får dekket honnørbilletten tur-retur Lillehammer. Og dessuten får vi lunsj i kantinen her på fakultetets regning.

Det lyder fortjent. Vi håper de spiser godt. Og på en snarlig utvidelse av Nasjonalt medisinsk museum.

Tekst og foto: Ellen Beate Dyvi